

Polycarpus van Smyrna als getuige van Christus

Woordstudie

Beeld van Polycarpus te Kopenhagen

In het jaar 155 werd Polycarpus, bisschop van Smyrna (= het huidige Izmir in Turkije), op zijn oude dag gearresteerd om de marteldood te ondergaan. Polycarpus zou in zijn jonge jaren de apostel Johannes nog gekend hebben. Er is een ooggetuigeverslag van Polycarpus' verhoor door de Romeinse stadhouder bewaard gebleven. Zo'n verslag noemen we een martelaarsakte. De woorden 'marteldood' en 'martelaarsakte' hebben niets met martelen te maken, maar zijn afgeleid van het Griekse woord *martus*, dat 'getuige' betekent, en vervolgens de specifieke betekenis 'bloedgetuige' gekregen heeft.

Op verzoek van de gelovigen uit Filomelion in Frygië verstuurden de christenen van Smyrna onderstaande martelaarsakte als rondzendbrief. Hieruit citeer ik een gedeelte, dat ik soms enigszins vrij uit het Grieks heb vertaald.

Het verhoor van Polycarpus in het stadion van Smyrna

Hij werd voor de stadhouder gebracht. Deze vroeg hem of hij inderdaad Polycarpus was. Polycarpus antwoordde bevestigend. Nu begon de stadhouder te proberen hem van zijn geloof af te helpen: 'Alstublieft, denk toch aan uw hoge leeftijd', en meer van dat soort uitspraken die dan worden gebezigd, zoals: 'Zweer bij de godheid van de keizer'. 'Kom toch tot uzelf. U hoeft alleen maar te roepen: Weg met de goddelozen!' Maar Polycarpus wierp een dooernstige blik op heel die massa van wetteloze heidenen in het stadion. Hij strekte zijn hand over hen uit en terwijl hij opkeek naar de hemel sprak hij uit de grond van zijn hart: 'Ja, inderdaad. Weg met de goddelozen!'

Maar de stadhouder gaf het nog niet op, en zei: 'U hoeft maar te zweren en ik laat u vrij. Spreek een lastering over Christus uit!' Polycarpus hernam: 'Zesentachtig jaar heb ik Hem gediend, en Hij heeft mij in niets onrechtvaardig behandeld. En trouwens, hoe zou ik mijn Koning kunnen belasteren die mij gered heeft?'

De stadhouder waagde nogmaals een poging: 'Zweer bij de godheid van de keizer!' Polycarpus antwoordde: 'Ik weet niet of het u als verdienste zal worden aangerekend, wanneer ik - zoals u dat noemt - bij de keizer zou zweren, maar laat ik u dan nog eens duidelijk zeggen voor het geval u het nog niet begrepen mocht hebben, wie u voor u heeft. Ik ben een christen. Mocht u meer over het christendom willen weten, geef mij dan een dag, en luister'.

De stadhouder antwoordde: 'Als u dan zo graag wilt, beproef uw geluk dan maar op het volk'. En Polycarpus zei: 'U wil ik wel te woord staan. Wij geloven immers dat overheden en machten door God zijn aangesteld en dat wij ze daarom de eer moeten geven die hun toekomst, zolang dat althans met ons geweten in overeenstemming te brengen is. Maar hen acht ik het niet waard mij tegenover hen te verdedigen'.

De stadhouder zei: 'U moet wel bedenken dat ik wilde dieren achter de hand heb. Als u niet tot andere gedachten komt, ben ik genoodzaakt ze op u los te

laten'. Waarop Polycarpus reageerde: 'Roep ze maar! Wij blijven bij ons standpunt en zijn niet van plan om van betere naar mindere inzichten over te stappen. Integendeel, ik ga er zelfs op vooruit; het is goed van het boze over te gaan naar het rechtvaardige'.

Toen zei de stadhouder: 'Als de verscheurende dieren dan geen indruk op u maken, zal ik u levend laten verbranden, tenzij u nu nog tot andere gedachten

komt'. Maar Polycarpus zei: 'U dreigt met een vuur dat het hoogstens één uur volhoudt. Daarna is het uit. Maar weet u niet dat het vuur van het toekomstig oordeel en van de eeuwige straf in gereedheid wordt gehouden voor de goddelozen? Vooruit! Waar wacht u op? Doe maar wat u wilt!'

Uiteindelijk werd Polycarpus inderdaad veroordeeld tot de dood op de brandstapel.

Oude Sporen 2014

